

Posudek školitele na dizertační práci JUDr. Jany Škeříkové

„Základní principy a zásady římského procesu“

Přestože se má obecně za to, že v rámci římského práva je možné již jen stěží nalézt téma, které by nebylo mnohokrát zpracováno, představuje práce JUDr. Škeříkové právě takovouto výjimku. Běžné není ani zaměření posuzovaného textu, neboť se jedná o problematiku římského procesního práva. Nadto není toto téma uchopeno tak, jak někdy bývá zvykem, ale pojato je z nadhledu. Nasetkáme se zde tedy s popisem jednotlivých vývojových fází římského soukromého či trestního procesu, s výklady a jeho zahájení a průběhu, ale autorka se zaměřila na zcela jiný aspekt. Pokusila se, a je třeba říci, že velice zdařile, o zachycení obecných zásad či principů, kterými se postup na římských soudech řídil. Právě v tom spočívalo podle mne jedno z úskalí disertační práce, neboť pod uvedenými pojmy zle jednak rozumět různé aspekty procesního řízení a zároveň není možné popsat podrobně vše, co by se pod nimi mohlo případně skrývat. Nezbyvá pochopitelně nic jiného než provést selekci, která samozřejmě nemůže být jiná než subjektivní.

Ke cti autorky je třeba říci, že se nenechala svést současnými pohledy na tuto problematiku, ale vyšla z ducha římského práva. Proto také zahajuje své výklady obšírnou kapitolou věnovanou fenoménu *aequitatis*. Ta principem v moderním chápání ani není, avšak v rámci římského práva sehrála rozhodující, ba přímo klíčovou, úlohu. Na ni pak navazuje následující kapitola věnovaná dobré víře, která má stejnou povahu jako předchozí. Další probírané zásady jsou pak již, řekněme, technického charakteru, jedná se o defenzní povinnost, *ne bis eadem*, pekuniární kondemnaci a volné hodnocení důkazů. Z nich pak poněkud vybočuje, alespoň se tak může zdát, problematika odvolání, neboť je obecně známo, že v období republiky odvolání proti rozsudku římské právo neznalo. Nicméně nejedná se pouze o odvolání tak, jak ho známe my, ale spíše o možnosti napravit, či zrušit, nesprávně vyneseny rozsudek nebo uložený trest a v tomto ohledu mělo římské právo k dispozici celou řadu nástrojů, byť se

často vymykají dnešnímu pojetí. Závěrem jsou pak zmíněny některé další zásady, jako například *nemine laedere*, dispoziční zásada, ústnost, veřejnost a další. Originálně je pojat závěr celé práce, kde autorka hovoří o principu procesní ekonomie, tedy o problematice, která se jako pověstná červená nit vine celou historií římského soudnictví a která je pro něj zvlášť typická. Je to téma velmi závažné a bohužel také často opomíjené a jen dobře, že na něj bylo upozorněno.

Disertační práce JUDr. Jany Škeříkové (254 s. textu) je doprovázena bohatým poznámkovým aparátem (celkem se jedná o 1419 poznámek pod čarou). Rovněž seznam literatury je impozantní (163 položek). V této souvislosti mám snad jedinou výhradu technického charakteru, neboť by bylo vhodné v seznamu použité literatury vyčlenit použité prameny. Autorka prokázala, že zvládla nelehké právně romanistické řemeslo spočívající jak v práci s pramenným materiálem a sekundární literaturou, tak i někdy záludnou techniku citací původních pramenů. Jedná se o velmi kvalitní práci, kterou doporučuji k ústní obhajobě, která by měla, po jejím úspěšném průběhu, vyústit v udělení titulu PhD.

V Praze 1. 10. 2012

Prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.